

Glasilo „Slovenskega osrednjega
čebelarskega društva za Kranj-
sko in Primorsko“ s sedežem
v Ljubljani, „Slovenskega čebe-
larskega društva za Spodnje
Štajersko“ ter „Slovenskega
čebelar. društva za Koroško“.

Urejuje
Francišek Rojina,
nadučitelj v Šmartnem pri Kranju.

Leto XVII. 1914. Štev. 10. :

Izhaja 15. dan usakega mesca ter se pošilja
članom zastoj. - Članarina znaša letno 3 K.

Nabirajte povsod novih naročnikov, oz. članov!

Podružnicam

„Slovenskega osrednjega čebelarskega društva“ v Ljubljani.

Kakor druga leta, tako tudi letos koncem leta nakaže naše osrednje čebelarsko društvo podružnicam prispevke članov, ki spadajo v njih delokrog, pa so plačali članarino naravnost osrednjemu društvu.

Ker pa je bilo pod orožje poklicanih med drugimi tudi več odbornikov in blagajnikov podružničnih, in ker blagajniku osrednjega društva ni znano, kdo da sedaj zastopa posamezne podružnice, **vljudno prosi brez izjeme vse podružnice, ki računajo na prispevke, da do konca novembra pošljejo izjavo, komu naj se denar izroči.**

Podružnicam, ki ne pošljejo izjave, osrednje društvo letos ne povrne prispevkov.

Prispevki za podružnice na Štajerskem, Koroškem in Primorskem se ne bodo poslali podružnicam samim, marveč dotičnemu osrednjemu društvu, da jih ono razdeli.

Hinko Zirkelbach,

t. č. tajnik in blagajnik.

Listnica upravištva.

Pred kratkim je upravištvo razposlalo opomine za poravnavo članarine, oziroma naročnine za »Slovenskega čebelarja«. Ti opomini so pa provzročili pri nekaterih čebelarjih veliko nevolje in nepotrebne razburjenja, češ, da jim to ni ljubo, da se jim zdi sramotno itd. Precej razburjenja so zakrivali tudi blagajniki nekaterih podružnic, ki nam še do danes niso poslali izročenege jim denarja, bodisi iz površnosti, bodisi, da so bili poklicani pod orožje.

Da se to razburjenje poleže, pojasnimo sledeče:

Prejšnja leta smo list ustavili vsem, ki do izida četrte številke »Slovenskega čebelarja« niso poravnali članarine, oziroma naročnine. To se je pa nekaterim silno zamalo zdelo, češ, da jim nič ne zaupamo, da so pozabili plačati, zakaj jih ne opomnimo itd., nekateri so pa zaradi tega kar molče odstopili. Da se temu odpomore, je letos osrednji odbor čebelarskega društva sklenil, da se smatra vsakdo za člana, oziroma naročnika, kdor ne vrne prvih treh števil »Slov. čebelarja«, ter se list nadalje pošilja. Ker se pa bliža leto že proti koncu, ter bo treba poravnati tiskarske, ekspedicijske in druge stroške, ki niso ravno majhni, se mora poiskati tudi vir dohodkov, ker okrog 350 izvodov »Slov. čebelarja« tudi društvo ne more dajati zastonj. Dalje je treba koncem leta poslati podružnicam imenike direktnih udov s pripadajočimi prispevki.

Dandanes, ko ima vsakdo toliko skrbi za svoj obstanek, se prav lahko pozabi na malenkosti. Dolžnost upravnika in blagajnikova pa je, da spomni čitatelje »Slov. čebelarja« na to, kar so sami pozabili. Opomine razpošiljajo vsi stanovi, davkarije, trgovci itd. Opomin ni znak sramote.

Prosimo tedaj še enkrat, da nam prejemniki opominov ta korak blagohotno oprostite. Upravištvo je storilo s tem le svojo dolžnost v blagor društva, prosimo pa, da cenjeni čitatelji store svojo ter v kratkem pošljejo izpolnjeno položnico.

Leto XVII.

V Ljubljani, meseca oktobra 1914.

Štev. 10.

Čebelar v novembru.

Medoljub Čebelski.

Zdaj čebelica počiva,
mala reva trudna je,
v topli hišici se skriva,
hude zime straši se.

Dobro le zadelaj panje,
ljubi ti moj čebelar,
da bo mirno njeno spanje,
da ne dramí je vihar.

Vedno bolj kratki in pusti postajajo dnevi. Solnce le še včasih prodre oblake in žalostno pogleda na zemljo, a njega pogledi so mrzli, brez moči. Po dolinah pa se vlačí umazanósiva megla in mori, kar še najde v rastlinstvu živega, — pa tudi v človeštvu odtrga marsikateremu hirajočemu bitju že trhlo nit življenja. Vse povsod vlažno in mrzlo. Tupatam padajo tudi snežne cunje, ki pa se večkrat že v zraku spremenijo v vodene kapljice, ali pa le za kratek čas obležijo na zemlji. Pač najdaljšočasnejši mesec je november izmed vseh dvanajsternih bratov.

Morebiti, da še tuintam vreme dopusti čebelam izlet, morebiti pa jih bo že zima zaprla in prisilila k počitku.

Če bo pritiskal hud mraz, bomo morali že v tem mescu čebele popolnoma opažiti.

Sicer pa je pri panjih s toplo stavbo bolje, da se ne opažijo pre-zgodaj, ker jim je drugače pretoplo in se ne stisnejo tako lepo v gručo, kakor če jih k temu mraz prisili. Panji z mrzlo stavbo se lahko opažijo že poprej, ker ima mrzli zrak itak bolj vstop med satovje. Na vsak način pa se morajo panji že sedaj stisniti dobro drug ob drugega, in še po potrebi kaj položiti med nje, papir, bombaževino ali kaj sličnega, da se laglje med seboj grejejo. Tudi prazna medišča se izpolnijo z enakimi tvarinami, ali pa z lesno volno, otavo itd.

Ostane še potem okno, ki se lahko zadela, kadar bo to zima zahtevala, brez vsakega motenja čebel. Tudi panji se pokrijejo šele tedaj, kjer je to sploh z ozirom na njih sestav in okoliščine sploh potrebno.

Ker bodo miši sedaj zapuščale polja in iskale zavetišča v hišah, pa tudi v čebelnjakih, je treba posvetiti tej nadlegi posebno pozornost.

V čebelnjakih se nastavijo pasti, žrela pa se zatvorijo ali zožijo tako, da miši ne morejo v panji. Najboljša so žrela, ki se dajo brez vsakega motenja čebel razširiti in pa zožiti. Ravno v zimskem času, ko čebele ne izletavajo, se nabere veliko okuženega zraka v panjih, ki lahko čebele bolj vzemirja in jim več škoduje, kot kakšen solčni žarek, ki posije morebiti slučajno skoz razširjeno žrelo. Treba je torej, da se tuintam podnevi ob suhem vremenu žrela razširijo, na noč in ob slabem vremenu pa zopet zožijo. Seveda velja to bolj za poznejše zimske mesce, ker v novembru navadno ni lepih suhih dni, pa tudi okuženega zraka še ni toliko v panjih, da bi bilo zračenje neobhodno potrebno.

Ker je pozimi mir pri čebelah glavna stvar, se mora že sedaj vse odstraniti, kar bi jih v tistem času motilo.

Tudi za odtok vode pozimi, oziroma spomladi, je treba že sedaj poskrbeti ter izkopati morebiti potrebne jarke pri čebelnjaku, ker spomladi je še zemlja zmrznjena, ko se sneg tali, in se to delo ne da dobro izvršiti. Čebele pa lahko morebiti že prvič izlete, pri tem pa najde marsikatera prezgodnjo in grozno smrt v luži pred čebelnjakom.

Ministrski ukaz, zadevajoč zatiranje nalezljivih bolezni čebelne zalege.

Iv. Jurančič.

Poljedelsko ministrstvo je na podlagi postave z dne 6. avgusta 1909, drž. zak. št. 177, zadevajoč zatiranje živalskih kužnih bolezni, izdalo ukaz,¹ ki ga objavlja **drž. zakonik z dne 8. avgusta 1914 pod št. 203**. Ta ukaz ima v celoti za čebelarstvo isti pomen in isto veljavo, kot zgoraj omenjena postava glede živalske kuže za splošno gospodarstvo, le s tem pridržkom, da prisilnega uničenja čebelnih ljudstev država ne odškoduje. Pravno moč je ukaz dobil 14 dni po izdaji, t. j. **22. avgusta 1914**. Ker se drž. zakonik pošilja vsem javnim uradom, tudi županstvom, si lahko vsak čebelar ta ukaz pri domačem županu ogleda; zato ga hočem tukaj podati le v odlomkih ter najvažnejše točke v poljudni obliki razložiti.

I. Dolžnost naznanitve. § 1. zgoraj imenovanega ukaza določa, da se kužne bolezni čebelne zalege, t. j. gniloba, uvrstijo med »živalske kužne bolezni« vobče. Kakor lastnik kužnobolne živali, tako je vsak lastnik ali tudi le oskrbnik čebel dolžan nemudoma naznaniti županu, če se je pri njegovih čebelah pojavila kužna bolezen

¹ Z dne 18. julija t. l. — Op. uredn.

(glede znakov glej navodilo na koncu spisa). S tem je odpravljeno tisto nezmislno in škodljivo prikrivanje, ker bolezen naznaniti zamore vsakdo, ako gospodar sam to opusti. Po § 2. je župan dolžan takoj naznaniti politični okrajni oblasti kraj in število bolnih ljudstev.

II. Komisija. § 3. Pri večjem obsegu bolezni vpošlje politična oblast na lice mesta komisijo, obstoječo iz uradnega živinozdravnika, župana in čebelarškega izvedenca, v svrhu izvršitve veterinaro-policijskih odredb. V posamičnih slučajih, ako bolezen še ni razširjena, zadostuje za komisijo le župan in čebelarški izvedenec. — V vsakem slučaju je en sat z okuženo zalego povodom preiskovanja vposlati uradnim potom preizkuševališču, ki ga določa poljedelsko ministrstvo.

III. Kontumacija. Po § 4. je prepovedano čebele, panji, orodje, med, vosek, sploh kakršnekoli čebelarške predmete odstraniti od okuženega čebelnega stališča ali čebelarjevega doma. Ako se gniloba pojavi pri na pašo preseljenih čebelah, mora lastnik iste z vsemi pripadajočimi predmeti v štirih dneh odpeljati na prvotno stališče, kjer se imajo izvršiti predpisane veterinaro-policijske odredbe.

IV. Razkuževanje. §§ 5. in 6. določata način razkuževanja. Tozadevno glavno opravilo je seveda predvsem, uničiti okužena ljudstva ter vso panjevo vsebino sežgati, ali vsaj globoko pokopati. Ako bi se lastnik branil uničiti okužene čebele, se ga more prisiliti, da zapre vsak vhod in izhod vsem okuženim panjem zaradi varnosti sosednjih čebel. To pa je seveda ravno toliko kot uničiti, ker popolnoma zaprte čebele ne morejo trajno živeti.

Panji, ki so bile v njih okužene čebele, potem satniki in morebitni drugi deli, ako so malovredni, se sežgejo, sicer se pa temeljito osnažijo in razkužijo. Mrtve čebele v panjih, v čebelnjaku in zunaj čebelnjaka, satovje in vse, kar se iz panjev dá postrgati, se čisto skupaj pomete ter sežge.

Razkuževanje se vrši sledeče: Panji se temeljito postrgajo ter dvakrat s pomočjo ostre ščeti dobro izmijejo s kako alkalično raztopino (n. pr. 4 žlice lizola na liter vode); naposled se izžgejo z bencinovo svetilko. Prav tako se osnaži in razkuži vse orodje, oziroma vsi predmeti, ki so bili pri okuženih panjih v rabi ali v dotiki. Razkužiti je še naposled stene in tla čebelnjaka ter prostore, kjer so stali okuženi panji; zemlja pred čebelnjakom se na 2 m daleč naokoli prekoplje.

Pri opravih v okuženih panjih je potrebno posebne previdnosti, da se bolezen ne prenese na zdrava ljudstva; roke in orodje se naj vsakokrat po opravih dobro umije in razkuži.

V. Konec kontumacije. Tozadevno določa § 10.: Ako se v onih letnih časih, ko čebele redno letajo, t. j. v času od pomladi do jeseni, dokler se v vsakem normalnem panju zalega nahaja, v teku dveh mescev po predpisani veterinarni izvršbi in razkuženju nadaljnji znaki bolezni ne pojavijo, se ima izvršiti končna revizija. V odstavku II. omenjena, od politične oblasti odrejena komisija pregleda

natančno vse panji okuženega stališča; in ako ne najde več nobenega sledu bolezni, se stališče proglasi kot neokuženo, in kontumacija preneha, t. j. promet s čebelnimi pridelki, oziroma s čebelarskimi predmeti se zopet otvori.

VI. Kazni. V slučaju prestopkov priznava ukaz vse kazni, tiste, ki so določene v postavi o živalskih kužnih boleznih. Ako bi čebelar, ko je opazil pri svojih čebelah gnilobo, tega ne naznanil županu, se zamore kaznovati z zaporom ali globo do 600 kron. Vsi drugi tozadevni prestopki pa zapadejo kazni z zaporom ali globo 10 do 1000 kron. Tudi se kaznuje, kdor bi z malomarnostjo povzročal razširjenje gnilobe.

VII. Dolžnost izvršitve. Naposled nastane vprašanje, kdo je zavezan vse potrebno storiti, izvršiti, oziroma ko ga zadenejo izdatki. Postava o živalski kuži z dne 6. avgusta 1909, ki je tudi tukaj mero-dajna, določa: Stroški komisije, pregledovanja in za razkužila pripadejo državi. Izdatki, ki bi jih morebiti povzročila kontumacija, zadenejo občino. Vse druge morebitne izdatke, kakor vsa potrebna opravila (ročna in tudi vozna, ako je potrebno) pri oskrbi, uničevanju in pri razkuževanju bolnih čebel pa je zavezan prevzeti lastnik.

Navodilo o znakih in bistvu kužnih boleznih čebelne zalege je pridjano ukazu, da zamore bolezen spoznati tudi tozadevno neizkušen čebelar.

Tudi iz tega navodila bom navedel le najvažnejše točke, ker je »Slov. Čebelar« že letos prinesel v št. 2., 3., 4. in 5. obširen urednikov spis: »Nekaj o gnilobi«, ki ga priporočam še opetovano pazno prečitati vsakemu, zlasti po gnilobi prizadetemu čebelarju. Tudi prejšnji letniki so že prinašali spise o tej bolezni.

Kužne bolezni čebelne zalege se splošno s skupnim imenom imenujejo »gniloba«, posebej pa se razločujejo v več vrst: gnila zalega, kislja zalega, kužna zalega itd. Bistvo vseh teh boleznih je, da čebelne ličinke ali bube v celicah umirajo ter se izpremenijo v več ali manj smrdljivo tvarino, ki je od začetka rumena, pozneje rjava, naposled se zgosti v temnorjavo skorjo. V okuženem panju je zalega jako raztresena in celični pokrovcji niso izbočeni, kakor pri zdravi zalegi, temveč so nekoliko odrti ter imajo včasih majhne luknjice. Iz okuženega panju navadno smrdi, če ga odpremo; vaje nos že pri žrelu ta sumljivi duh iztakne.

Razločevati pa se mora med gnilobo in prehlajeno zalego. Ako ličinke ali bube umro vsled prehlajenja, izpremenijo sicer barvo, a ohranijo svojo normalno obliko ter ne razpadejo, ampak se dajo s kakim tenkim predmetom (vžigalico) cele iz celice potegniti.

Moram še posebej poudarjati, da bo odzdam vsakemu čebelarju bolj potrebno poznati gnilobo, ker se mora že nastanek bolezni županu naznaniti. Neizogibno potrebno je torej, da se vsakdo v dvomljivem slučaju obrne na kakega zanesljivega veččaka. Kdor ni na jasnem, naj, preden gre k županu, pokliče strokovnjaka, n. pr. kakega bližnjega

društvenega odbornika, sploh nekoga, kdor bolezen gotovo pozna, da se zanesljivo dožene, ali je sploh kaj nevarnega, ali ne. Potem šele, ako je strokovnjak dognal gnilobo, se ima to naznaniti županu, župan pa politični okrajni oblasti.

Gniloba se kaj lahko prenese, oziroma zatrosi na zdrava ljudstva, n. pr. z orodjem, rokami, ali z okuženim satjem, medom, satniki itd. Iz tega sledi, da največkrat čebelar sam prenese bolezen, četudi nevedé, zlasti če je v tem oziru ali sploh pri čebelarskih opravilih prepovršen. Strokovnjaki trdijo, da roparice redkokdaj gnilobo prenesejo. In to je celo verjetno. Iz okuženega panjú namreč smrdi, zato roparice tam medenega duha ne zavohajo, temveč se še smrdljivega panjú izogibljejo. Videl sem nekoč, da je smrad v okuženem panju bil celo lastnim čebelam tako zoprn, da so notranjščino zapuščale in se obešale zunaj na sprednjo panjevo steno, dasi ljudstvo ni bilo posebno močno. Saj je tudi znano, da okuženo ljudstvo naposled, ko ni več nobene pomoči, panj zapusti ter »izroji« — gotovo zaradi smradu — do zadnje čebele.

Po novejših izkušnjah se gnilobni bacili uničijo v gorkoti 100⁰ C., ako se ista vzdrži deset minut enakomerno; zaradi varnosti bo pa gotovo vsakdo rad to gorkoto raztegnil na eno uro. Med in vosek se torej zamore razkužiti, ako ga eno uro kuhamo tako, da ves ta čas rahlo vre. Previden čebelar se vendar izogiblje rabiti tak vosek za umetne sate. Med iz okuženih panjev pa je za ljudi užiten brez vsake nevarnosti, tudi nekuhan; vendar je potrebno z njim previdno ravnati, da se kal bolezni ne prenese na čebelam dostopne stvari.

Nekaj statistike o čebelarstvu cirčniškega sodnega okraja.

Josip Kobal, Grahovo.

Naša dična c. kr. kmetijska družba mi je poverila za tekoče leto sestavo poročila o letini. Točka VI. tega poročila zahteva podati uspeh čebelarstva. Nisem hotel zapisati v posamezne razpredelke suhih številkk tjavendan. Nasprotno, hotel sem se prepričati na lastne oči o resničnem uspehu. Zato sem obiskal tovariše-čebelarje, povpraševal o podatkih ter jih zabeleževal. Omeniti moram, da sta me podpirala pri tem gospod nadučitelj Kabaj iz Begunj in g. Perko z Rakeka. Oba sta mi navedla, upam, točna števila o panjih svojih sosednjih čebelarjev. Hvala jima! Zbral sem tako dokaj točne podatke.

Iz teh podatkov je razvidno, da sta se nakupila zunaj sodnega okraja dva panja. Plemenjakov čebelarji niso prodajali iz sodnega okraja, ker jih pač niso imeli. Kupila jih je minula trda zima brez denarja ter pomorila kar 138. Ostalo je torej od prejšnjega leta 294 plemenjakov. Vsled ugodnega vremena in dobre paše v aprilu so se čebele razvijale

izredno dobro. V Alberti-Žnideršičevih panjih se je prevešalo že koncem tega mesca. Razvoju je precej škodoval mrzli in deževni maj. Ustavil je že začeto rojenje, ki se je začelo proti sredi mesca. Tem bolj so rojile čebele v juniju. Nagon rojenja je bil letos silno razvit. Kranjčiči so dali povprečno po tri roje. Nekateri so rojili celo po petkrat. Poleg naravnih rojev je bilo narejenih 20, večina pri g. Kabaju v Begunjah. Vsi so se obnesli jako dobro.

Pri štetju sem našel 440 panjev z nepremičnim in 170 panjev s premičnim satovjem. Panjev z mešanim satovjem nisem videl. V odstotkih je torej 72% nepremičnih in 28% premičnih panjev. Nepremično delo tvorijo sami kranjčiči razne velikosti. Premično delo zavzemajo amerikanci, katere ima g. gozdar Kordon v Dolenjivasi pri Cirknici. Vsi stoje na prostem. Čebelarjem toplo priporočamo, naj si ogledajo to posebnost. Nadalje je precej razširjen Alberti-Žnideršičev in eksportni panj. Drugo zavzemajo dzierzonovani kranjčiči, večina z nemško normalno mero. Vzimljenih bo 610 plemenjakov.

Z letošnjo letino so bili čebelarji vobče zadovoljni. Za prodani med so spravili lepe kronice. Poleg tega imajo še nekaj loncev medu in močne, težke plemenjake, ki jih menda ne bo zmagala zimska lakota kot lani. Kranjčiči so bili splošno srednje težki. Dali so povprečno po 8 kg medu. Donos panjev s premakljivim delom se je ravnal po svojem sestavu. Tako so prinesli dzierzonovani kranjčiči po 12 kg čistega medu. Eksportni panji so dali po 15 kg, amerikanci z nastavljenim mediščem po 18 kg, Alberti-Žnideršičevi po 35 kg medu, ne všteti zimske zaloge, ki obsega povprečno 10 kg. Najboljši panj te sestave je dal g. Kabaju: 55 kg čistega medu.

Iz teh podatkov je razvidno, da je naš sodni okraj za čebelorejo pravi eldorado. Seveda mislim s tem na umno in napredno čebelarstvo. Okraj je bogat na razni čebelni paši od spomladi do srede julija. Bližajoča se jesen nam zopet prinese ajdo in jesensko vresje. Dasi niso mogle izkoristiti čebelice obilne paše vsled neugodnega vremena, kažejo navedeni donosi resničnost zgornje trditve.

Iztočeni med so prodajali čebelarji svojim odjemalcem kg po 2 K. Onim, ki znajo ceniti vrednost dobrega medu, ni ta cena nikakor visoka. Držati bi se morali vsi te cene. Drugi so prodajali med ceneje, da so ga le spravili v denar. Tretji so pa pisali v Ljubljano po sod, odločili gotovo število panjev, prepodili čebele ter satovje z medom stresli v sod. Nekateri so pa kar zažveplali čebele ter polnili sod z mrtvimi čebelami, zalego, medom in satovjem. Prodali so to brozgo kg po 64 h. Tem naj veljajo besede slavnega našega čebelarja Antona Janša, ki pravi: »Jaz ne končam nobene čebele zaradi medu in voska, ampak jih ohranim žive in zdrave zato, da mi nosijo drugo leto zopet vosek in med.«

Navedel sem te podatke z namenom, privedi naše čebelarje do spoznanja, da je zavisen večji uspeh le od umnega in naprednega čebelarstva. Ker ni pri nas čebelarskega trgovca, ki bi trgoval z živimi

čebelami, poprimimo se s podvojeno silo čebelarjenja na med. V to naj si izkuša nabaviti vsakdo Alberti-Žnidaršičeve panji, ki je njih uspeh razviden iz zgoraj navedenih resničnih števil. Naj se nihče ne ustraši onih kron, ki jih bo dal za panj. Plačan mu bo že prvo leto v slabi letini, v taki kot letos pa dvakrat plačan. Oskrbovanje ni težko. Kdor bi se hotel poučiti o tem, naj se oglasi v Begunjah ali v Grahovem pri tamošnjem nadučitelju, ki bode dal radevolje potrebna navodila. Tudi v tem oziru bo kmalu boljše, ker sta vzgojevala doslej oba omenjena nadučitelja učence v umne in napredne čebelarje, ki že imajo Albertijeve panji.

Čebelarji na Rakeku pripadajo že čebelarski podružnici v Lazih. Želeti je, da bi se združili tudi ostali čebelarji cirknškega sodnega okraja v podružnico sebi v korist, čebelarstvu v čast in ponos. V slogi je moč!

Moja stiskalnica.

Urednik.

Preden denem voščine v kotel, jih zdrobim. Črez leto in dan sem jih pri raznih prilikah skrbno zbiral ter deval v poseben zabojček, in kadar jih je bilo že kaj več, sem jih stiskal v večje ali manjše kepe, ki sem jih znosil ob vročih dneh na solnce, da so se zmehčale. Tedaj sem jih stisnil po več skupaj z vso močjo v velike »bombe«, jih znosil na podstrešje v skrinjo in jih zažveplal, da so bile popolnoma varne pred voščeno večjo in njeno zalego. Zdaj so te krogle seveda trde, da bi lahko balinal z njimi in s samima rokama bi jih ne mogel drobiti. Zato pogrnem po tleh veliko rjuho, kakršno rabim pri pretresanju rojev, na sredo te postavim malo tnalno in na tej drobim kepe z ročno sekuro, zdaj z njenim ušesom, zdaj z ostrino, kakor mi pač prav hodi. Moraš namreč vedeti, ljubi moj čebelar-začetnik, da se velike kepe, zlasti če so iz samih belih voščin, ki so skoraj sam vosek, ne dajo zlepa razkuhati.

Kadar je na rjuhi prilično za eno kuho zdrobljenega blaga, tedaj vzamem z nje tnalno, primem rjuho za vse štiri vogle ter malo potrese, da pride vsa stvar na sredo, potem pa stresem v prazni kotel, da je napolnjen s kopico. To kopico potlačim toliko, da morem kotel ravno s pokrovom pokriti. Zdaj pokrov pri eni strani toliko odrinem, da morem voščine zaliti, in sicer tako visoko, da dosežem vodo s srednjim prstom, če celi palec sloni na robu kotla. Preveč vode ne sme biti, ker rado skipi, premalo pa naj je tudi ne bo, da kuha ne bo pregosta; taka naj bo, ko neha vreti, kakor n. pr. dobro zabeljena godla iz krvavih klobas.

Če bi vlili vodo v kotel, preden smo djali voščine vanj, tedaj silijo voščine, kadar jih tlačimo v vodo, preveč na vrh, v prejšnjem slučaju pa jih drži že pokrov dol.

Kotel je torej napolnjen in dobro pokrit, zdaj ga pa podkurimo. Čim bolj postaja voda vroča, tem bolj se vsedajo voščine, kar jih je

med pokrovom in vodo, ker jih gorki vodeni hlapi in pozneje vroča para zmeščajo in talé; voda in sploh vsa kuha pa stopi do primeroma za štiri prste pod rob kotla na visoko, ravno prav, da zmes lahko vre, ne da bi uhajala črez.

Moram še posebno priporočati, da naj bo kotel med kuhanjem, razen kadar se meša, vedno pokrit. Ne samo zato, da tlači pokrov lahke voščine začetkoma v vodo, temveč tudi zato, da zadržuje paro in hlape, ki izpirajo raztopljeni vosek z onega dela vročega kotla, ki ga voda ne doseza. Sicer se cmarijo voščine in cvre vosek ob praznem robu kotla, da smrdi cel kilometer daleč okoli bajte. Da, še več kot cel kilometer naokoli, česar sem se sam prepričal. Drugi dan po prihodu na sedanjo službo sem šel namreč na Šmarjetno goro, da si od zgoraj dol ogledam novi službeni okoliš. Na vrhu gore pri razvalinah cerkvice sv. Marjete se mi je parkrat zazdelo, kakor bi donašala nalahno nategujoča burja neki čuden duh tam od Stražišča sem. Prišedši na Kozják pod goro sem vprašal tamošnjega sitarja, če je mogoče pred kratkim kje v bližini gorelo, ker tako po smódi smrdi. »Oh ne« — pravi — »Rôpov Tone kuha vosek, in takrat po celem Stražišču tako smrdi.«

Koliko časa naj se kuha? Takole en četrt ure naj vre, ne vštévši časa, preden dobro ne zavre. Čim starejše so voščine, tem dalje naj vre. Sploh pa nam kuhavnica najbolje pove, kdaj je godno; kadar je vse popolnoma razpuščeno, da ne razločiš na nobenem koščku več posameznih celih celic, tedaj je dosti kuhano.

Ne smem pozabiti opozoriti, da imej pripravljene vedno nekaj mrzle vode, da je vliješ nekoliko v kuho, če se ta tako razhudi, da kar valovi in preveč pljuska. Takrat popravi tudi ogenj bolj nazaj proti vratcem ter ga, če treba, nekoliko poškopri z vodo.

Zdaj deni zadnjič omenjeno mokro ali vsaj vlažno desko med kotel in vrečo, zmešaj s korcem še enkrat vso zmes ter jo prenašaj urno iz kotla v vrečo, da je bo za malo ped do pod roba vreče, kotel takoj pokrij s pokrovom, primi z obema rokama za notranjo vrečo ter jo nekoliko pocinčaj, potem še zunanjo, da se ji notranja, in kar je v nji, dobro prileže, podvihaj prazni del notranje vreče, snemi eno izmed obeh vrvic zunanje vreče, ki ta na njih visi — snemi pa ono na tebi nasprotni strani — pritisni s palčico prazni del vnanje vreče kolikor moreš tik nad podvihano notranjo proti sebi na stiskalno desko ter medtem, ko držiš z eno roko palčico vedno kolikor mogoče v isti vodoravni legi, z drugo kolikor mogoče globoko potlači zavihani prazni del zunanje vreče k od tebe nasprotni stiskalni deski, spusti zdaj palčico ter s prosto roko sezi po motorógi ter hitro privijaj, dokler ne pritisne podvihanega dela zunanje vreče toliko, da se ne more več nazaj izmuzniti.

(Vse to se mora hitreje vršiti, kot se more zapisati, dasi sem poslednji odstavek tako hitro naččekal, da bo g. stavec komaj razbral moje čirečare. Zamislil sem se nehoté, da res sam kuham, in mudilo se mi je, kakor se ravno pri zavijanju vreče pri vsej kuhi v resnici

najbolj mudi. Vedi namreč: bolj je brozga vroča, bolj čisto se vosek iztisne. Posebno prvič se mora hiteti, ko sta stiskalni deski, ki sta pritrjeni na platišči, še mrzli, in se vosek rad trdi. Tudi lahko uvidiš, da dva človeka laglje opravljata to delo, kot en sam. Jaz in naš Nátek sva vajena kuhanja voska, pa ravno pri zavijanju vreč je rad vsak, če je sam kuhal, poklical mater ali kogarkoli za malo pomoč. Če nadalje pogledaš sliko moje stiskalnice v 6. številki tega letnika »Čebelarja« ter si pazno prebral ravno omenjeno opravilo, boš takoj uganil, kako naj bo stiskalnica postavljena poleg kotla, in kje boš ti stal, da ti bo bolj pripravno. Ali ne? Torej stal boš pri delu na tej strani stiskalnice, kjer ima ta motorogo, ne tam, kjer stoji na sliki naš Nátek, in če si obrnjen proti stiskalnici, boš imel kotel na levo zadaj. Nátek stoji samo zaradi lepšega tam, in pa da ga lahko večkrat pogledam v obraz, ker zdaj je daleč — v Ameriki na neki višji čebelarski šoli — in Bog ve, kdaj ga bom zopet drugače videl, ne samo na sliki.)

Zdaj ko je stiskalnica nekoliko prišla, izderi palčico izmed podvi-hane vreče, obesí oni dve deski, podobni tiskani črki T, kakor sem zadnjič povedal, ob obeh straneh stiskalnih desk, da ne bo pri nadaljnjem privijanju brizgalo poleg čebrice. Privijaj počasi, da ne bodo vreči popokali radi preobilne vode. Ko se ta nekoliko odteče, potem privij močneje, dokler se platišči ne ukrivita, da se na onem koncu pri motorogi ne strneta.

Zdaj pa pústi, naj dela stiskalnica vsaj četrť ure še sama, saj ravno to je njena prednost pred vsako drugo, da sama še strahovito in zdržema pritiska na vrečo, dokler ne izteče iz nje poslednja tekočina, ker platišči se hočeta zravnati z veliko silo v svojo prvotno, ravno obliko. Prepričaj se sam, kakšen vosek teče, oziroma naposled le še kapljá, ko je stiskal-nica dognana že do konca!

Medtem ko se vosek odteka, podkuri zopet nekoliko kotel, sedi k čebrici ter si prižgi cigaretko ali pipo — če si namreč tobakar — pa hvali Boga za zlati dar, ali počni kar hočeš, zakaj za četrť ure si prost.

Kadar se je povečjem odteklo, odvij motorogo ter izprazni vrečo. Poprej ostrgaj s kovinasto žlico ob zunanjih robih strjeni vosek, potem oplazi z vrečo parkrat ob kako desko, da se notranja vreča odloči od zunanje, izleci eno iz druge ter tropine, ki so trdo stisnjene in skoraj suhe, sleci kakor otroka iz srajce. To se kaj lahko stori, ker je notranja vreča večja od zunanje ter po tropinah nekoliko nagubana.

Iz kotla boš napolnil vrečo še dvakrat, morebiti trikrat, kolikor pač drži kotel, in kakršna je vreča, manjša ali večja; potem ga zopet napolni, kakor sem že prej povedal, ter delo nadaljuj, če le utegneš, nepretrgoma do konca, da se orodje ne shladi. Srčno ti privoščim cel teden tega zabavnega opravila, da boš nakuhal nekaj stotov blaga. Seveda boš vzdihnil, da je to le moja pobožna želja, vendar odkrito-srčna je. Čim več pa se boš ukvarjal s čebelami, tem več boš dobil raznega voščenege drobirja in v več letih ga boš spravil toliko skupaj,

da se bo dobro izplačala kuha, posebno če pokupiš še od sosedov voščine. Glej pa, da boš stiskal z dobro stiskalnico, kakršna je moja, sicer boš imel izgubo.

Prihodnjič pa nekaj o ravnanju z voskom. Tudi to je zelo važno, da ga spraviš po najvišji ceni v denar. (Dalje prihodnjič.)

Čebele v zakoniku.

Sestavil P. Močnik, nadučitelj.

Z ukazom poljedelskega ministrstva, sporazumno z ministrstvom notranjih zadev, pravosodja, financ, trgovine in železnic z dne 18. julija 1914, drž. zak. št. 203, glede

odvračanja in zatiranja nalezljivih bolezní čebelne zalege

so uvrščene čebele med domače živali ter kakor te podvržene drž. zak. z dne 6. julija 1909, št. 177, glede

odvračanja in zatiranja živalskih kužnih bolezní.

Domače živali v zmislu navedenega zakona so vse koristne domače živali, vstevši pse, mačke in perutnino. Po § 17. je treba vsak pojav nalezljive bolezní takoj naznaniti občinskemu predstojniku, torej tudi nalezljive bolezní čebelne zalege, takoimenovano gnilobo, ki jo povzročajo neke vrste bakterij. Glej tudi tozadevni članek v »Čebelarju« št. 5, 1914, in »Umni čebelar«, stran 68 in 205.

Čebelarstvo je torej postalo tako važna panoga gospodarstva, da se je začelo brigati zanj tudi zakonodajstvo. Da bodo tudi naši čebelarji poučeni o vsebini novega zakona z dne 18. julija 1914, drž. zak. št. 203, sledi besedilo s pripombami.

Na podlagi določil § 1., 2. odstavek državnega zakona z dne 6. avgusta 1909, št. 177, glede odvračanja in zatiranja kužnih bolezní se ukazuje:

§ 1.

Nalezljive bolezní čebelne zalege (razne gnilobe) se uvrščajo med živalske kužne bolezní, ki jih je treba naznaniti v zmislu § 16., drž. zak. z dne 6. avgusta 1909, št. 177, in na katere bolezní je uporabljati določila § 17., 1.—5. in 7.—9. odstavka tega zakona, tičočega se dolžnosti naznanila. Navodilo glede pojavov, ki zbujaajo sum nalezljive bolezní čebelne zalege, je priloženo.

Pripomba: § 17. namreč zahteva, da naznani vsak posestnik ali oskrbnik živali vsako prikazen pri živalih, ki vzbuja sum nalezljive bolezní, občinskemu predstojniku. Ako se pritegne živinozdravnik, tedaj pade dolžnost naznanila nanj. Te odredbe veljajo tudi za čebele, oziroma čebelarje. Tudi orožništvo je poklicano, da naznani takoj vsak slučaj nalezljive bolezní oblasti.

Navodilo, po katerem je dana možnost gnilobo spoznati, najde čitatelj na koncu članka.

§ 2.

Občinski predstojnik naj naznani nemudoma, ko izve za pojav ali sum take kužne bolezní, politični okrajni oblasti ter navede kraj, kjer stoje panji, kakor število panjev, o katerih se misli, da se jih je oprijela bolezen.

§ 3.

Za slučaj, da se bolezen močno razširi ali se sploh pojavi pretéče, naj odpošlje politična okrajna oblast uradnega živinozdravnika, da poizveduje ter uvede veterinaro-policijske naredbe. Po potrebi lahko prideli politična okrajna oblast kužni komisiji čebelarja-veščaka.

V posameznih slučajih lahko prepusti politična okrajna oblast občinskemu predstojniku uredbo in izvršitev v ukazu omenjenih veterinaro-policijskih naredb, pritegnivši čebelarja-veščaka. Občinski predstojnik naj poroča politični okraj oblasti o ukrenjenih odredbah.

Vsekako je za zdaj v vsakem slučaju vposlati sat z zalego, izpremenjeno po bolezn, preiskovalcem, ki jih naznani poljedelsko ministrstvo.

Pripomba: Politična okrajna oblast bi pač morala ob vsakem slučaju prideliti komisiji izkušenega čebelarja. Zgodi se lahko, da je bolezen čebelne zalege iz umevnih razlogov zdravnikom bolj neznan, nego izkušenim čebelarjem.

§ 4.

Okužene čebelnjake je dati pod zaporo.

Posledica zapore je, da se ne sme odnašati panjev od okuženega prostora.

Zapora se razteza tudi na rabljene panjí, rabljeno čebelarsko orodje, na vse satovje ter na čebelne pridelke (med ali strd, vosek). Teh predmetov se ne sme odstraniti od okuženega prostora, oziroma dotičnega poslopja; shranijo naj se tako, da je tujim, letečim čebelam zabranjen vsak dolet.

Izjeme lahko dovoljuje politična okrajna oblast.

Ako se uradno dožene kužna bolezen pri čebelah, prepeljanih na pašo, naj posestnik bolnih čebelnih ljudstev odstrani s paše tekom štirih dni vsa svoja na paši postavljena ljudstva in pripadajoče reči, ogibaje se vsake za odvažanje ne neobhodno potrebne manipulacije pri panjih, ter naj jih spravi na prvotni kraj, kjer je začeti s potrebnimi naredbami.

§ 5.

Ko se je neoporečno ugotovila nalezljiva bolezen zalege, je vsled uspešnega zatiranja bolezní vplivati na posestnike v svrhu privolitve

a) da se bolna ljudstva usmrtiljo potom žveplanja zvečer, kadar čebele ne izletavajo več, in da se sati neškodljivo odstranijo, ako se bolezen zalege močno širi in hudo nastopa;

b) da se okužena zalega odstrani in uniči, ali da se čebele previdno premestijo brez satja na nove medstene, staro satovje pa uniči, ako nastopa bolezen v manjši meri ali lahneje.

Ako posestnik ne privoli v to, se ga more prisiliti, da ukrene v interesu varstva sosednjih čebeljakov take naprave, ki z njimi zabrani izletavanje čebel.

Panjí, kojih čebele so vsled bolezní ali poginile ali so bile usmrčene s posestnikovo privolitvijo, potem okvirce in druge sestavine, ki so iz bolnih panjev, je ali s posestnikovim privoljenjem sežgati, ali ako se to privoljenje ne more dobiti, osnažiti in razkužiti.

Mrtve čebele, ki so v čebelnjaku in pred tem, je skrbno skupaj pomesti in jih neškodljivo odstraniti, kakor tudi satovje, izdrgnjene množine voska in nesnaže iz panjev s premakljivim satjem, ki so določeni za razkuževanje.

Čebelna ljudstva, sumljiva kužne bolezní, pridejo naj tudi pod zaporo, in je ž njimi ravnati kakor z bolnimi.

§ 6.

Razkuževanje je treba izvršiti najskrbneje.

a) Panji s premakljivo stavbo je treba skrbno izdrgniti z alkaličnimi luği, uporablja se ostro krtačo, najmanj dvakrat dodobra izmiti in potem izžgati s plamenom puhalnice.

b) Z vsem orodjem in pripravo, kakor satne klešče, nož, kavelj, vilice, točilnica, topilnica za vosek itd. je ravnati ravnotako, ako je izžaritev nemogoča.

c) Stene in tla čebelnjakov, ki so bile v njih bolne čebele, kakor police je treba istotako osnažiti z alkaličnimi luği. Zemljo pred panji je prekopati na novo dva metra naokoli ali pa jo pokriti s svežo plastjo peska ali prsti. Lesena, kamenita ali betonska tla pred panji je okrtati z alkaličnimi luği ter jih dodobra osnažiti.

d) Ker prenese bolezen najčešče čebelar sam od bolnih panjev na zdrave, mora biti vsak čebelar pri delih ob okuženem čebelnjaku kar najbolj previden in naj po opravljenih pri bolnih ali sumljivih čebelah dodobra osnaži in razkuži ne samo vsega rabljenega orodja, temveč tudi svoje roke.

Pripomba: Jako umestno bi bilo tudi navodilo, kako si napraviti alkalične luđe. Morebiti ima kak izkušen čebelar podatke? Glej »Umni čebelar« stran 68 in 205!

§ 7.

Preudarku politične okrajne oblasti je prepuščeno po potrebi odposlati uradnega živinozdravnika, da pogleda v kraj kužne bolezni in nadzoruje dela za zatiranje in razkuževanje, ali poveriti te posle občinskemu predstojniku s pritegnjenim izvedenim čebelarjem.

§ 8.

Ko se je uradno zagotovila varnost pred kužno boleznijo v občini, in bi se pojavljali slučaji kužne bolezni še nadalje, se lahko prepusti izvrševanje in nadzorovanje zaukazanih naredb občinskemu predstojniku na njegovo odgovornost.

§ 9.

Občinski predstojnik kraja kužne bolezni naj pošlje vsak mesec politični okrajni oblasti kratko poročilo o stanju kužne bolezni s pravilno izpolnjeno poročilno tabelo o kužni bolezni.

Pripomba: Ponatis tabele izostane, ker nima pomena za čebelarje, pri občinskih uradih pa je itak vpeljana.

§ 10.

Ako se niso dogodile v dobi 2 mesecev od izvršitve v § 5. omenjenih naredb in končnem predpisu primernega razkuževanja daljnje obolezlosti ob vremenu, ugodnem za izletavanje, vrši se naj sklepni pregled.

Pri tem je treba preiskati panji okuženega prostora in najbližje okolice, po potrebi pa vse panji v kraju kužne bolezni, če so prosti kuže; ako je izid brez zadržkov, je razveljaviti zaporne uredbe in izjaviti, da je kuža ponehala.

Če bi se nastavljal sklepni pregled ravno v času po vzimljenju čebel, tedaj se vrši ta šele prihodnjo pomlad, in sicer po najboljšem razvoju zalege.

Kjer se je pojavila bolezen le posamez, se izvršitev sklepnega pregleda lahko prepusti občinskemu predstojniku, ki mora pritegniti čebelarja-veščaka in poročati o izidu.

V drugih slučajih naj opravi sklepni pregled uradni živinozdravnik, pritegnivši po potrebi izvedenega čebelarja.

Politična okrajna oblast naj obvesti o prenehanju kuže vse tiste občine in oblasti, ki jim je naznanila prej izbruh kuže.

§ 11.

Pripomba: Nima za čebelarje pomena; je zgolj pravne vsebine.

§ 12.

Ta ukaz stopi 14 dni po razglasitvi v veljavo.

Hochenburger, l. r.

Forster, l. r.

Zenker, l. r.

Heinold, l. r.

Schuster, l. r.

Engel, l. r.

Navodilo

glede pojavov in bistva nalezljivih bolezní čebelne zalege.

Priloga drž. zak. št. 203.

Nalezljive bolezni čebelne zalege v zmislu tega ukaza so obolezlosti, združene poglavitno pod imenom **gniloba**, ki se tudi še imenuje **gniloba zalege**, kužna bolezen zalege, čebelna kuža, kislá zalega, gnitje zalege itd. kakor tudi trda zalega. Vse te bolezni povzročijo obsežno odmiranje čebelnih ličink in čebelnih bub z značilnimi prikaznimi.

Pri boleznih **gnilobe** postanejo ličinke in bube rumenkaste, se zgrbančijo in postanejo sčasoma umazanorumene, svetlorjavkaste in temnorjave. Njih konsistenca postane gosta ali sluzasta ali vlažna in se vleče, kakor nit. Naposled se posuše v temnorjave ali rumenorjave skorje, ki se ali kakor škorljup v podobi jezika drže na spodnji podolžni strani celice ali pa tvorijo okroglasto ali srpasto lusko na dnu celice. Ako pokrita zalega odmre, vpadejo navadno pokrovi, in pri najnevarnejši vrsti gnilobe nastanejo češče kakor svila se lesketajoče globoke votline. Pogosto je opaziti v pokrovih majhne luknjice. Z odmiranjem posameznih ličink in bub med zdravo zalego nastane neredna, raztresena zalega. Neredko se opaža gniloba po gnilem zoprnem duhu (po gnilem mizarskem limu, znoju nog), toda ravno pri hudi obliki se često pogreša očiten duh; pri tako imenovani kislí zalegi imajo iz celic potegnjene odmrle ličinke več ali manj oster kisel duh.

Da se preizkusi satovje glede gnilobe, je najbolje, da se prodre z vžigalico v odmrle ličinke in v celice z vpadlimi ali preluknjanimi pokrovi. Ako se drži vžigalice sluzasta ali celo močno vlažna tvarina, ki se vleče kakor nit, je to zanesljivo znamenje gnilobe. Pri takozvani kislí zalegi se dado odmrle ličinke nepoškodovano vzeti iz celic in imajo omenjeni ostrí duh. Nadalje je treba preiskati sat, ali je kaj škorljupa, najzanesljivejšega znamenja zastarele gnilobe.

V svoji obliki ohranjeno, posivelo, vijoličasto ali počrnelo, le redko malo po gnilem mesu dišečo, odmrlo zalego (mirna gniloba) je treba dobro razločevati od gnilobe. Nastala je navadno s tem, da so čebele zapustile satovje z zalego (prehajena zalega, črna zalega). Pri tem je navadno odmrla vsa zalega enega kosa sata, ali celega sata, pri gnilobi pa je odmrla zalega raztresena med zdravo zalego.

Bolezni gnilobe povzročajo vrste bakterij, katerih poznamo sedaj več. Ličinke se okužijo s tem, da sprejmejo kali bolezni s hrano; bolezen se razvija

najprej v črevesu. Širi se gniloba s tem, da se prenesejo dotične bakterije in njihove trajne oblike (troši), oziroma da se zatrosijo okuženi ostanki zalege, ker vsebujejo množice dotičnih bakterij in njih trosov. Večinoma se to zgodi z rokami čebelarja in z orodjem, s porabo okuženega satja, posebno če so v njem ostanki gnilobe ali škorljup in kraste, z okuženimi panji in takim čebelarskim orodjem ter z okuženim medom, redkeje po pobeglih čebelah in roparicah ter čebelah brez satja in maticah. Troši bakterij gnilobe lahko drže izsuševanje več nego 20 let in morda polurno kuhanje, kar je vpoštevati, kadar se porablja stari panji in okvirji, rabljeno čebelarsko orodje in kadar se razkužuje.

Vosek in med postane neškodljiv, če se eno uro kuha v vodi; iz previdnosti pa naj se tudi potem ne porablja za izdelavo satov in za krmljenje; toda med je neškodljiv za užitek ljudem.

Trda zalega (apnena gniloba) je označena s tem, da se ličinke in bube, ko upadejo, izpremene v tvarino, trdo kakor kamen, ki je prevlečena z belim, rumenkastim ali zelenkastim plesnjevcom. Ker izkušajo čebele odmrlo zalego oprostiti s tem, da odgrizavajo celične stene, je gradnja celic pri satih s trdo zalego često popolnoma razglodana. Povzročiteljica trde zalege je plesen (*Aspergillus*), koje kali se lahko razprše, in ki se loti tudi odraslih čebel; da, menda celo za človeka ni brez nevarnosti. Zaraditega je pri delih in panjih s trdo zalego treba velike previdnosti. S čebelami, ki se jih je lotila trda zalega, je ravnati tako, kakor s čebelami z gnilobo.

Iz Spodnještajerskega čebelarskega društva.

Slov. čeb. društvo na Štajerskem nabira med za Rdeči križ. Cenjeni člani, oziroma podružnice, naj ga pošiljajo gosp. Josipu Kosiju, c. kr. poštnemu nadoficijalu v Celju. Odbor.

Iz Slovenskih goric. Z razglasom vojnega stanja se je zadal vsemu javnemu življenju težek udarec. Vse se je bliskoma izpremenilo. Društveno življenje se je ustavilo, strokovna izobrazba in delovanje je prenehalo, iz šol so nastale vojašnice in bolnišnice. Neštevilno naših krepkih, vrlih mož-delavcev je sledilo bojnemu klicu: »Zdaj puško v dlan in meč ob stran, napočil je krvavi dan...!« — Mi pa, ki smo ostali še doma, zamišljeno samevamo, mučijo nas skrbi in misli na usodo bližnje prihodnosti, težave in preobilni posli, ki jih je to izredno stanje prineslo; le bore malo zmislja nam preostaja še za svojo, sicer »najljubšo stvar«. — Marsikateri čebelnjak je osirotel vsled odhoda gospodarjevega, in usodepolna bo njegova prihodnost, ako se ga ni usmilil kak prijatelj, da bi čebele uredil za zimo. Pisec teh vrstic je krožil nad 14 dni okoli pri takih zapuščenih čebelnjakih ter urejal najpotrebnejše. Bilo

bi še tuintam pomoči potrebno, a je ponekod težko »priti brez vabila«, ker zaostali so v čebelarstvu neveščji, tembolj pa se razumejo na praznovrje ter tujemu človeku pri čebelah premalo zaupajo.

Po odhodu vojnih zavezancev se je število naših članov tako skrčilo, da podružnice s 5—7 člani niso nič redkega. Mogoče bo več kot enkrat novo leto prešlo, preden se bo število povzpelo na prejšnje stanje.

Čebelarstva letina je bila letos prav čudna. Tuintam se kdo še nekoliko pohvali, velika večina čebelarjev bo pa letošnjo letino ohranila v slabem spominu. Toliko deževja pomni menda malokdo, kot ga je bilo letos. Kljub temu so se čebele dobro razvijale, zlasti spomladi. Tukaj v naši okolici so toliko rojile, kakor še nikdar. Jaz sem čez 25 rojev, med temi tudi prvce, dal starcem nazaj, ker nisem imel več prostora za nje. V vseh 30 letih skupaj nisem imel toliko naravnih rojev, kakor samo letos. Zraven tega se je še dobilo nekaj spomladnega medu, kar je pri meni sicer jako redka prikazen. Večinoma povsod, kamor sem prišel po potovanjih, je bilo veliko rojev. To nam potrjuje, da je vlažno, toplo vreme posebno ugodno za razvoj zalege, oziroma ljudstev.

Poletje in jesen sta pa v raznih krajih dokaj različno vplivala na čebele. Medtem ko je en čebelar dosegel dobre ali vsaj srednje uspehe, je njegov sosed — komaj pol ure oddaljen — tožil o najslabših razmerah. Ravno naše najlepše ravnine in rodovitne doline, kjer je sicer najboljša paša, so letos veliko trpele ob povodnji, vsled česar je bila flora redka in slabotna, a poleg tega se je še veliko čebel na paši potopilo ter so ob ajdovem cvetu bili panji skoraj brez delavcev. Boljše se je godilo čebelarim v hribovitih krajih. Tu jim vsaj niso škodovala povodnji, zato so bila ljudstva ob ajdi še precej čebelna; hribovci zamoremo torej letošnjo letino zabeležiti kot srednje dobro.

Svoje dni so imenovali onega za najboljšega mojstra, kdor zna čebele dobro prezimiti; dandanes pa velja kot pravi mojster ta, ki zna tako čebelariti, da imajo čebelna ljudstva ob glavni paši obilno krepkih delavcev.

Jurančič.

Iz Gor. Trebuše. Minilo je zopet čebelarstvo leto, ki, hvala Bogu, ni bilo ravno slabo. Čebele so nabrale, z nekaterimi izjemami, dovolj zase, in tudi čebelar je lahko vrtel točilo. Seveda je bilo treba za zimo tudi združevati in izenačevati. Meni je dalo osem panjev s premakljivim delom okrog 30 kg medu in imajo še zase dovolj. Največ medu sem iztočil iz enega gerstungovca, najmanj sta mi dala te dragocene sladčice dva Alb. Žnid. panja, ki sem ju letos kupil iz same radovednosti. Ne smem obsoditi teh panjev, ker čebelarim v njih šele prvo leto in sem imel v njih le roje, a dvomim, da bi bili »najboljši in najpraktičnejši«. Odkrito povem, da sta mi »žnidersišča« povzročila precej »grenkih«. Pa vendar ne vržem puške v koruzo, izkušati in vaditi se hočem še s tem sistemom. Da je ta panj za razvoj čebel izvrsten, sem prepričan!² Pomislite! Roj iz kranjiča se je v njem tako razvil, da sem ga prevesil (z upanjem, da zabranim rojenje in da dobim kaj medu), in mi je, ko je izdelal še vališče, dal deviški roj. Pač dovolj! Upam, da bodo čebele v Alb. Žnid. panjih dobro prezimile, da bom mogel izvršiti prihodnje leto v teh panjih popoln obrat. O uspehu že sporočim.

Zelo sem Vam hvaležen, g. urednik, da ste mi nasetovali v 1. številu let. »Čeb.« Fr. Tobichovo knjigo o čebelarstvu. Ta mož piše res iz prakse za prakso in se ne boji zamere. Mogoče napravim pozimi, če me ne vtaknejo v vojaško suknjo, par obodov in poizkusim že prihodnje leto čebelariti z enim

¹ Delazmožnih čebel; premlade še ne izletavajo, prestare pa popadajo na zemljo, ko se obložijo.

Pis.

² Torej bo tudi za med; se bodete prepričali. — Op. uredn.

panjem po njegovem načinu. Upam, da uspeh ne izostane (o tem že povem čez leto dni), ker prepričan sem, da čim manj se čebele moti in ovira, tem več moči lahko posvetijo nabiranju. Če kje, velja tu rek: »Ne razdiraj mi krogov!« Ako odpremo panj in razmikamo okvirje, beže čebele križem semintja; tudi matica beži. In koliko časa treba, da je vsaka teh vzornih delavk na svojem mestu, da najde matica pravo mesto za polaganje jajčec, da se delo zopet nadaljuje tam, kjer je bilo prekinjeno!

Tako nekako pravi »Jung Klaus«, in ravno iz tega vzroka me mika njegov način čebelarstva. — ČebelarSKI pozdrav! F. P.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje: Nekoliko obstreljen sem se vrnil za nekaj tednov z bojišča domov. Začetkoma nisem bil prav za nobeno rabo; ker pa čisto brez dela ne morem živeti, sem bil spravlil vse številke »čebelarja« s podstrešja in iz raznih kotov skupaj, potem pa jih lepo uredil po vrsti. Verjemite mi ali ne, da sem bil po otroško vesel, ko sem imel pred sabo zbranih štirinajst popolnih letnikov. In spravlil sem se nadnje ter jih pazno prebiral z velikim veseljem in zanimanjem do poslednjega. Ne recite, da iz samega dolgčasa sitnost stresam, ako vprašam, zakaj se v raznih številkah rabijo imena panjev različno. Berem: Dzierzonov panj, dzierzonovani panj, dzierzonovec; Gerstungov panj, gerstungovec; Droryjev panj, droryjevec i. t. d. — torej včasih z veliko, včasih z malo začetnico. Ne baram tega iz objestnosti, ampak prav bi bilo, ko bi gospodje sotrudniki rabili enotne oblike. — (P. J. na D.)

Odgovor: Urednik je bil že pred štirinajstimi leti in je še zdaj mnenja, da so te oblike prave. Pri Dzierzonov panj se rabi velika začetnica, ker je beseda Dzierzon lastno ime, pri dzierzonovani panj je beseda dzierzonovani pridevnik, torej se mora pisati z malo začetnico, kakor se mora tudi dzierzonovec pisati z malim d, ker je dzierzonovec občno ime. To velja tudi glede Droryjevega panjů. Kranjič kot majhen kranjski sin se piše z veliko začetnico, ker je lastno ime, kranjič kot panj pa zopet z malo, ker je občno ime kranjskega panjů. Upamo, da se strinjate s tem »učenim« razmotrivanjem. — Zdaj pa dovolite še Vi eno vprašanje: Kam ste pa ranjeni? Če niste v desno roko, in Vas pisanje preveč ne teži, Vas urednik vljudno prosi, napišite kaj, če ste naleteli v daljnih krajih na kak uljnjak, in kako se je godilo čebelam tam v vojnem času. Z urednikom vred bo zanimalo to vsakega čitatelja »čebelarja«.

Listnica uredništva.

V vojnem času je marsikaj v neredu, tudi »čebelar«. Delavnih moči manjka na vseh koncih in krajih, zato pa je tako. — Gosp. A. Z. pri oddelku za varstvo železnic v I. B. T.: Ko se, dragi, vrneš in nekoliko odpočiješ, odgovori, prosim, na poziv gosp. Z. v članku »Žnideršičev panj in moje izkušnje« v 8. št. letošnjega »čebelarja«. — Zdrav bodi!

Udnina (3 K) in reklamacije naj se pošiljajo upravništvu »Slovenskega čebelarja« v Ljubljani, dopisi in članki za list pa uredniku »Slovenskega čebelarja« Fr. Rojnu, nadučitelju v šmartnem pri Kranju.

Odgovorni urednik Hínko Zirkelbach. Lastnik »Slovensko čebelarsko društvo«. Tiska »Katoliška Tiskarna« v Ljubljani.

MALA NAZNANILA.

Pod tem naslovom objavljamo ponudbe članov brezplačno, to pa le **dvakrat** v letu.

Pristen ajdov med, znano dobre kakovosti, prodaja 1 kg K 2'—; pločevinasta posoda 4 1/2 kg netto K 10'— franko s posodo vred. Večje množine 10% popust. Ivan Jurančič, čeb. p. uč., pošta Sv. Andraž v Sl. gor., Štaj. 2-1

Kraško in istrsko brinje ima naprodaj čebelar Andrej Zlobec, Krajnavas štev. 23, p. Dutovlje na Krasu. 2-2

Prodamspomladanski trčan, zajamčen pristni med, 5 kg K 8'—. Krbavac Franc, nadučitelj, Lupoglava, Istra. 2-2

Kupim zdrave čebele v kranjskih panjih. — M. Kempe, Bohinj, Gorenjsko. 2-2

200 kg iztočenega, svetlorumenega medu po 1 K 60 v kg, prodaja Jernej Mikolič, p. Žetale pri Rogatcu, Štajersko. 2-2

Glavni odbor »Slovenskega čebelarskega društva« v Ljubljani ima v zalogi sledeče čebelarsko orodje in potrebščine:

Pitalnik veliki	K —'70	Dathejeva pipa	K 2'80
" mali	" —'40	Matičnice	" —'54
Špiritova svetilka	" —'40	" drugačne	" —'44
Topilnik za vosek, ki se rabi pri pritrjevanju umetnega satja	" 2'10	" okrogle za med satove	" —'34
Cevka za pritrjevanje umetnega satja	" —'40	Nož za odkrivanje medenih satov	" 1'10
Šilo za vrtanje luknjic v okvirje	" —'20	Vilice za " " " "	" 1'—
Kolesce za utiranje žice	" —'74	Cedilo za med	" 1'25
" " " " (boljše)	" 1'25	Strgulja za Žnidarskeve panje	" 2'65
Žica za pritrjevanje umetn. satja, kolaček à	" —'24	Čebelarske kape	" 1'70
Zapah za žrelo, velik	" —'20	Lijak za čebele	" 1'80
" " " manjši	" —'15	Matična rešetka, kvadr. meter à	" 5'70
		Žična mreža za okenca, kvadratni meter à	" 2'70

V društveni zalogi čebelarskih potrebščin je umetno satje popolnoma poslo in ga tudi ne nameravamo več naročiti, ker je razpošiljanje z drugimi, navadno kovinskimi potrebščinami nemogoče in predrago. Naročajte umetne medstene pri tvrdkah, ki inserirajo v našem listu.

Kovinske potrebščine za en Žnidarskičev panj:

6 palic iz pocinkane železne žice à 8 v	K —'48	80 kvačic za razstojce	K —'35
1 mreža iz pocink. žice za vrata	" —'40	4 zapone za okenca, patent Strgar	" —'16
2 mreži iz pocink. žice za okenci	" —'44	4 tečaji za izletalnico	" —'20
1 matična rešetka, prirezana	" —'90	2 tečaja za vrata	" —'26
1 " " " " boljše	" —'95	2 vzmeti za okence	" —'06
brušena	" —'24	2 " " " " večji	" —'08
2 nosilca za rešetko	" —'24		
		Skupaj	K 4'52

Vse te potrebščine se dobe pri gosp. Ivanu Černiču v Ljubljani, Hrvaški trg 4, pri sv. Petra cerkvi.

Senzačen naraven pojav XX. stoletja.

Brezplačno sporočim vsakemu, kako mu je mogoče **dolgoletno pljučno bolezen, naduho in kašelj ozdraviti s pomočjo** mojega že davno **preizkušenega domačega zdravila.**

Prosim, da se priloži za odgovor pisemska znamka. 3-1

D. WACOWSKY, Pilzenj (Češko). Poštni predal 150.

Ustanovljeno 1852.

Krovec, stavbni, galant., okrasni klepar

Teodor Korn, Ljubljana

(prej Henrik Korn).

Telefon št. 229.

Brzjavi: Korn.

Zaloga angleškega in **eternitnega skrila**, pat. L. Hatschek. **Ruberoid**. Dvakrat zarezana in zapognjena opeka. Opravlja vsa krovška dela, kritja s strešno lepenko in lesnim cementom, stavbna, galanterijska in okrasna kleparska dela. Postavlja strelovode. Vpeljava vodovodov. Hišna in kuhinjska oprava. Postekljena posoda. 12-7

Krasne društvene etikete za društvene steklenice za med

so ravnokar izšle in se dobe v društveni zalogi čebelarškega orodja pri gosp. Ivanu Černiču, Ljubljana, Hrvatski trg št. 4.

Cena 100 komadov 3 krone, z natisnjenim imenom 2 kroni več.

Manj kot 50 komadov se ne razpošilja.

Pri naročilih se ozirajte na oglase v tem listu.

Cenik

Žnideršičevih, ameriških in eksportnih panjev, potrebščin za izdelovanje panjev, trčalnic (točil), posod in steklenic za prodajo medu, umetnega satja in vsakovrstnega orodja za čebelarstvo razpošilja zastoj Kranjska čebelarška družba z om. z., Ilirska Bistrica.

Kozarci za med

po $\frac{1}{8}$, $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{2}$ in 1 kg.

Slovensko čebelarško društvo v Ljubljani je odobrilo ter p. n. cenjenim čebelarjem toplotno priporoča od C. Stölzl novih sinov na Dunaju predloženi patentirani kozarec za med s Sigma-pokrovom, kakršnega kaže slika. Zalogo in prodajo je prevzel naš rojak in steklar **AVG. AGNOLA v Ljubljani** na Dunajski cesti. Orig. ceniki na razpolago. Tu se dobe tudi steklenice za pitanje za Žnideršičeve panji.